

DM_6.Datu bāzes, tās mācību metodika

6.1. Datu bāzu pamatjēdzieni. Tabulas veidošana.

Datu bāze, tās mācību metodika

Mācību priekšmeta obligātais saturs* tēmai “Datu bāzu veidošana un izmantošana”

- Datu bāzes lietošanas jomas un pamatjēdzieni.
- Datu bāzu projektēšanas principi.
- Tabulu veidošana, saglabāšana, atvēršana, aizvēršana un dzēšana.
- Tabulas struktūras modificēšana.
- Datu ievadīšanas noteikumu veidošana.
- Saītes starp tabulām.
- Tabulu lietošana: ierakstu pievienošana, dzēšana, labošana, meklēšana, filtrēšana, kārtošana.
- Formu veidošana, saglabāšana, atvēršana, aizvēršana un dzēšana.
- Formu lietošana: ierakstu pievienošana, dzēšana, labošana, meklēšana, filtrēšana, kārtošana.
- Galvenes un kājenes pievienošana formai.
- Vaicājumu veidošana, modificēšana, saglabāšana, atvēršana, aizvēršana un dzēšana.
- Loģisko operāciju un datu kārtšanas nosacījumu lietošana vaicājuma kritērijos.
- Pārskatu veidošana, modificēšana, saglabāšana, atvēršana, aizvēršana un dzēšana.
- Sakārtotu ierakstu grupu veidošana pārskatā.
- Galvenes un kājenes pievienošana un rediģēšana pārskatā.

* *Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta programmas paraugs “Informātikā”*

Datu bāzes objekti

Tabulas (Tables)	Objekts, ko izmanto datu glabāšanai. Tabulas ir katras datu bāzes pamatā. Katrā tabulā ir apkopota informācija par konkrētu tēmu. Tabulas iespējams sasaistīt savā starpā ar relāciju saitēm, tādā veidā nodrošinot piekļūšanu vienlaikus vairāku tabulu datiem.
Vaicājumi (Queries)	Objekts, ko izmanto datu atļasei no vienas vai vairākām tabulām. Vaicājumos var iekļaut dažādus aprēķinus un datu atļases kritērijus.
Formas (Forms)	Objekts, kas paredzēts ērtākai datu ievadīšanai un apskatīšanai, kā arī dažādu vadības operāciju veikšanai.
Pārskati (Reports)	Objekts, kas paredzēts dokumenta izdrukas veidošanai.
Macros	Objekts, kurā var iekļaut dažādas komandas, kas būtu jāpilda programmai Access pēc kādas darbības veikšanas. Ar <i>makro</i> palīdzību var izsaukt citu <i>makro</i> vai <i>moduļa</i> funkciju.
Modules	Programmēšanas valodas <i>Visual Basic</i> izmantošana datu bāzes izstrādāšanā.

Tabulas

Tabulas

Datu tabulā (**table**) tiek uzglabāta un attēlota datu bāzē glabājamā informācija.

Registrācijas Nr.	Marka	Modelis	Krāsa	Cena
V1010PB	Ford	Focus	balts	Ls 13 995,00
V1234LC	Audi	A3	Zaļš	Ls 23 000,00
V2360OX	Chevrolet	Cobalt	zils	Ls 12 990,00
V2565NB	Chevrolet	Malibu	Balts	Ls 16 990,00
V3543NC	Ford	Taurus	Sarkans	Ls 21 595,00
V4578OB	Ford	Fusion	Melns	Ls 17 900,00

Datu tipi

Text	Teksta vai skaitļi, ar kuriem neveic aprēķinus. Maksimālais lauka garums līdz 255 simboliem
Memo	Teksta lauks vai teksta un skaitļa kombinācija, izmanto garākas informācijas ievadīšanai. Maksimālais lauka garums līdz 65535 simboliem.
Number	Skaitliski dati, kurus izmanto aprēķinu veikšanai.
Date / Time	Datumi un laiks.
Currency	Valūtas formāts.
Autonumber	Ieraksta automātiska numurēšana, ko programma Access automātiski izveido katru reizi, kad tiek pievienots jauns ieraksts. Parasti izmanto <i>primārās atslēgas</i> laukam.
Yes / No	Loģiskais lauks, kurā ir iespējama viena no divām vērtībām (Yes/No, True/False, On/Off).
OLE Object	Objekti (Object Linking and Embedding), kuri izveidoti citā programmā un kurus var ievietot Access tabulā, piemēram, attēlus, skaņas ierakstus, MS Word dokumentus, MS Excel tabulas, diagrammas u.c.
Hyperlink	Hipersaišu lauks; Web adreses, interneta adreses vai saites uz citiem datu bāzes objektiem vai lietojumprogrammām.
Attachment	datu bāzes ierakstiem kā pielikumus var pievienot attēlus, izklājlapu failus, dokumentus, diagrammas un citus atbalstīto failu tipus līdzīgi, kā pievieno failus e-pasta ziņojumiem.

1. uzdevums

1. Izveidot datubāzi **“Auto veikals”**.
2. Izveidot tabulu **Auto** ar sekojošiem laukiem:

Lauka nosaukums	Datu tips
Reģistrācijas_Nr	Text
Marka	Text
Modelis	Text
Krāsa	Text
Cena	Currency
Ekstras	Memo

3. Noteikt lauku **Reģistrācijas_Nr** par primārās atslēgas lauku.

4. Ievadīt tabulā trīs pilnīgi aizpildītus ierakstus

Reģistrācijas Nr	Marka	Modelis	Krāsa	Cena	Ekstras
V1010PB	Ford	Focus	balts	Ls 13 995,00	
V1234LC	Audi	A3	Zaļš	Ls 23 000,00	Gaisa kondicionie
V2360OX	Chevrolet	Cobalt	zils	Ls 12 990,00	Gaisa kondicionie

Patstāvīgais darbs

- Izveidot tabulu **Klienti** un **Serviss** ar sekojošiem laukiem. Tabulas Klienti laukiem noteikt piemērotāko datu tipu.

Klienti

Lauka nosaukums
Klienta_ID
Vārds
Uzvārds
Adrese
Pilsēta
Indekss
Valsts
Telefons
Dzimšanas_datums

Serviss

Lauka nosaukums	Datu tips
Servisa_ID	AutoNumber
Eļļas_maiņa	Yes/No
Filtru_maiņa	Yes/No
Bremžu_eļļa	Yes/No
Cits	Memo

- Noteikt lauku **Klienta_ID** un **Servisa_ID** par primārās atslēgas laukiem.

Lauka īpašības (1)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Field Size (lauka izmērs)	Text	Nosaka maksimālo lauka garumu no 0 – 255 simboliem.
	Number	Kontrolē laukā ievadītās un glabātās vērtības lielumu.
	Skaitļa tips	Saglabātās vērtības
	Byte	1 baitu vesels skaitlis ar vērtību no 0 līdz 255
	Decimal	12 baitu vesels skaitlis ar definētu decimāldaļskaitļu precizitāti ar vērtību no -10^{28} līdz $+10^{28}$. Noklusējuma precizitāte ir 0.
	Integer	2 baitu vesels skaitlis ar vērtību no -32 768 līdz +32 767.
	Long Integer	4 baitu vesels skaitlis ar vērtību no -2147 483 648 līdz 2 147 483 647.
	Single	4 baitu vesels skaitlis ar vērtību no $-3,4 \times 10^{38}$ līdz $+3,4 \times 10^{38}$ un līdz 7 nozīmīgiem cipariem.
	Double	8 baitu peldošā punkta skaitlis ar vērtību no $-1,797 \times 10^{308}$ līdz $+1,797 \times 10^{308}$ un līdz 15 nozīmīgiem cipariem.
Replication ID	16 baitu vispārēji unikāls identifikators (GUID). Izmanto dažādiem mērķiem, piemēram, preču reģistrēšanai.	

Lauka īpašības (2)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Format	Number	Nosaka lauka izvades formātu.
Currency Number	General Number	Noklusējums. Parāda skaitli, kāds tas ir ievadīts.
	Currency	Izmanto, lai lietotu valūtas simbolu un formātu, kas norādīts Windows reģionālajos iestatījumos.
	Euro	Izmanto, lai lietotu eiro simbolu (€) skaitliskajiem datiem
	Fixed	Izmanto, lai rādītu skaitļus bez tūkstošu atdalītājiem un ar divām decimāldaļām.
	Standard	Izmanto, lai rādītu skaitļus ar tūkstošu atdalītājiem un divām decimāldaļām.
	Percent	Izmanto, lai rādītu skaitļus kā procentus ar divām decimāldaļām, kas beidzas ar procentu zīmi.
	Scientific	Izmanto, lai rādītu skaitļus ar zinātnisku (eksponenciālu) pierakstu.

Lauka īpašības (3)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Date/Time	General Date	Parāda datumu un laiku. <i>Piemērs:</i> 2007.06.19. 06:28:21
	Long Date	Parāda nedēļas dienu un datumu: <i>Piemērs:</i> Otrdiena, 2007.gada 19.jūnijs
	Medium Date	<i>Piemērs:</i> 19-Jūn-07
	Short Date	<i>Piemērs:</i> 2007.06.19.
	Long Time	<i>Piemērs:</i> 6:28:21
	Medium Time	<i>Piemērs:</i> 6:28
	Short Time	<i>Piemērs:</i> 18:28
Yes/No	Yes/No	Satur datus, kuriem var būt divi lielumi: Yes/No.
	True/False	Satur datus, kuriem var būt divi lielumi: True/False.
	On/Off	Satur datus, kuriem var būt divi lielumi: On/Off.

Lauka īpašības (4)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Decimal Places	Lauka vērtībai nosaka decimālo vietu skaitu.	Noklusējuma vērtība: Auto. Iespējamais vērtību diapazons no 0 līdz 15.
Input Mask	Definē ievades masku, lai kontrolētu datu ievadi un izvairītos no ievadīšanas kļūdām.	
Caption	Norāda tabulas lauka nosaukumu datu ievades laikā.	Ja paraksts netiek norādīts, tad Access lieto lauka noklusējuma nosaukumu.
Default Value	Norāda lauka vērtību pēc noklusējuma.	
Validation Rule	Lauka ievadāmās vērtības ierobežojumi.	
Validation Text	Kļūdas paziņojuma definēšana, kas tiek rādīts, ja lietotājs pārkāpj validācijas nosacījumus.	

Lauka īpašības (5)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Required	Norāda, vai laukā ir obligāti jāievada lauka vērtība vai nē.	Yes: vērtība jāievada obligāti No: vērtība nav jāievada obligāti Vērtība nedrīkst būt 0.
Index	Indeksi tiek izmantoti, lai paātrinātu datu meklēšanu un kārtošānas ja ir liels datu apjoms.	No: izslēdz indeksēšanu Yes (Duplicates OK): indeksē lauku un atļauj dublētās vērtības. Piemēram, vārds un uzvārds var būt vienādi. Yes (No Duplicates): indeksē lauku, bet neatļauj dublētās vērtības.
Smart Tags	Laukam un visām ar to saistītajām vadīklām var norādīt vienu vai vairākus viedtagus.	Viedtagi ir komponenti, kas atpazīst datu tipus laukā un ļauj veikt darbības, izmantojot šo datu tipu. Piemēram, laukā E-pasta adrese viedtags var izveidot jaunu pasta ziņojumu vai pievienot adresi kontaktpersonu sarakstam. Lai apskatītu pieejamo viedtagu sarakstu, noklikšķināt uz (...).

Lauka īpašības (6)

Lauka īpašības	Datu tips	Apraksts
Text Align	Nosaka datu līdzinājumu.	General: tekstu līdzina pa kreisi, ciparus un datumus — pa labi (noklusējuma iestatījums). Left: visu tekstu, datumus un ciparus līdzina pa kreisi. Right: visu tekstu, datumus un ciparus līdzina pa labi. Center: visu tekstu, datumus un ciparus centrē. Distribute: visu tekstu, datumus un ciparus vienmērīgi iztāisno pie abām lauka vai tekstlodziņa malām.

Ievades maskas veidošana

Simbols	Apraksts
0	Cipars no 0 līdz 9. Cipara ievads obligāts. "+" vai "-" zīmju lietojums nav atļauts.
9	Cipars vai atstarpe. Cipara ievads nav obligāts. "+" vai "-" zīmju lietojums nav atļauts.
L	Burts. Ievads obligāts.
?	Burts. Ievads nav obligāts.
a	Burts vai cipars. Ievads nav obligāts.
#	Cipars, "+", "-" vai atstarpe. Ievads nav obligāts.
<	Burti, kas ievadīti pēc šīs zīmes, tiek pārvērsti par mazajiem burtiem.
>	Burti, kas ievadīti pēc šīs zīmes, tiek pārvērsti par lielajiem burtiem.
., ; - /	Decimāldaļu un tūkstošdaļu, datuma un laika atdalītāji.

2. uzdevums

1. Atvērt tabulu **Auto** un rediģēt lauku īpašības:

Lauka nosaukums	Lauka izmērs	Papildus
Reģistrācijas_Nr	7	
Marka	15	
Modelis	20	
Krāsa	12	Izveidot lejupkrītošu sarakstu
Cena	Noteikt Euro formātū	Izveidot validācijas noteikumu, ka laukā var ievadīt tikai skaitļus, kas lielāki par 0.
Ekstras		

Patstāvīgais darbs

1. Atvērt tabulu **Klienti** un redīgēt lauku īpašības:

Klienti

Lauka nosaukums	Lauka izmērs	Papildus
Klienta_ID		
Vārds	15	
Uzvārds	30	Izveidot masku, lai uzvārda visi burti būtu lielie.
Adrese	30	
Pilsēta	15	
Indekss	7	Izveidot ievades masku
Valsts	15	Noteikt noklusēto vērtību "Latvija"
Telefons	8	Izveidot ievades masku
Dzimšanas_datums		

Saites (relationships) starp tabulām

Starp tabulām iespējams izveidot:

- Saite 1 – 1
- Saite 1 - ∞

!!! Saites starp tabulām var izveidot tikai tad, ja abās tabulās laukiem, kas tiek sasaistīti, ir nodefinēts **vienāds datu tips**.

Text 1 _____ ∞ Text

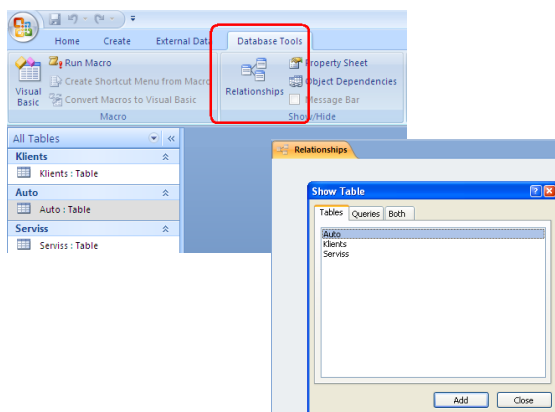
Number 1 _____ ∞ Number

AutoNumber 1 _____ ∞ Number

3. uzdevums

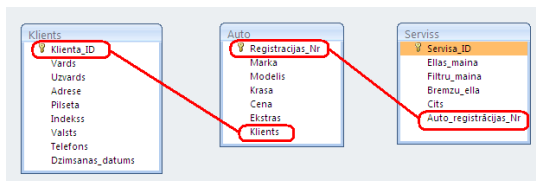
1. Atvērt tabulu **Auto** un pievienot jaunu lauku **Klients**. Šajā laukā tiks norādīta informācija, kurš klients automašīnu nopircis.
2. Atvērt tabulu **Serviss** un pievienot jaunu lauku **Auto_reģistrācijas_Nr**. Šajā laukā tiks norādīta informācija par automašīnu, kam veikts remonts.

Saišu (relationships) veidošana

4. uzdevums

1. Pievienot tabulas **Auto**, **Klients**, **Serviss**. Noteikt laukus, starp kuriem tiks veidota saite.

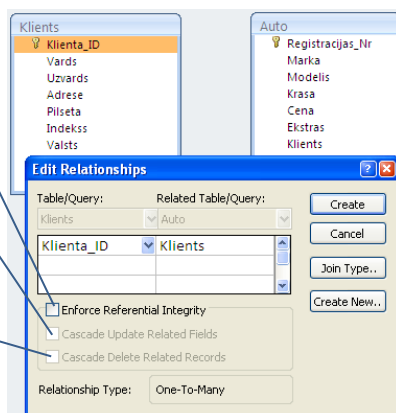

2. Izveidot saiti starp tabulām **Klients** un **Auto**.

Nodrošina datu integritāti (saistību un veselumu)

Ja pirmajā tabulā maina kāda lauka vērtību, automātiski mainās arī attiecīgā lauka vērtība saistītajā tabulā

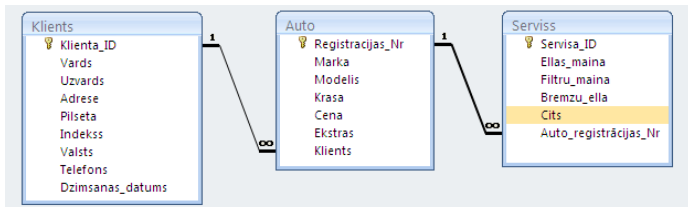
Ja pirmajā tabulā kāda lauka vērtību dzēš, tad automātiski tiek dzēsta arī attiecīgā lauka vērtība saistītajā tabulā

Patstāvīgais darbs

1. Izveidot saiti starp tabulām **Auto** un **Serviss**.

6.2. Vaicājumu veidošana.

Vaicājumi

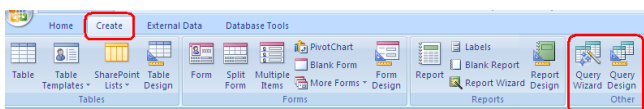
Vaicājumu (Query) veidi

- Atlases vaicājumi (Select Queries)
- Summēšanas vaicājumi (Summery Queries)
- Šķērstabulas vaicājumi (Crosstab Queries)
- Darbību vaicājumi (Action Queries)
  - Dzēšanas vaicājums (Delete Queries)
  - Izmaiņu vaicājums (Update Queries)
  - Pievienošanas vaicājums (Append Queries)
  - Tabulu veidošanas vaicājums (Make – Table Queries)

Vaicājumu (Query) veidošana

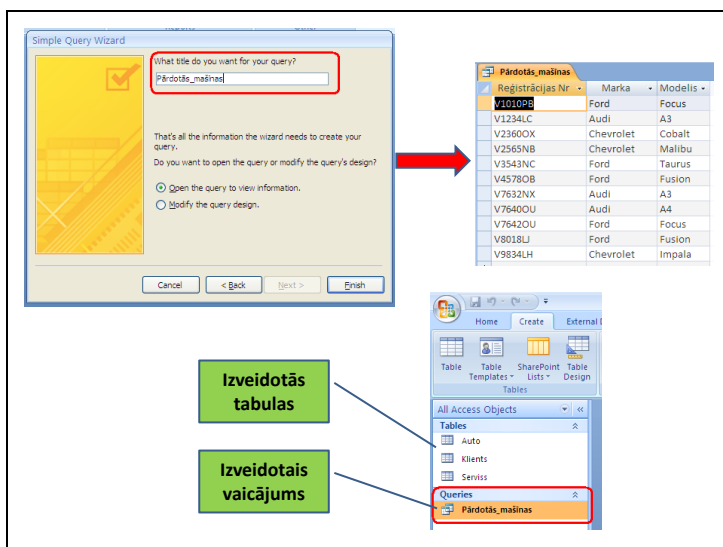
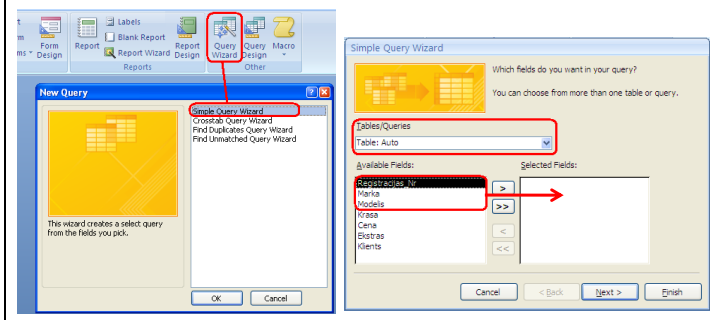
Vaicājumus var veidot:

- izmantojot vaicājumu veidošanas vedni (*Query Wizard*)
- veidošanas skatā (*Query Design*)

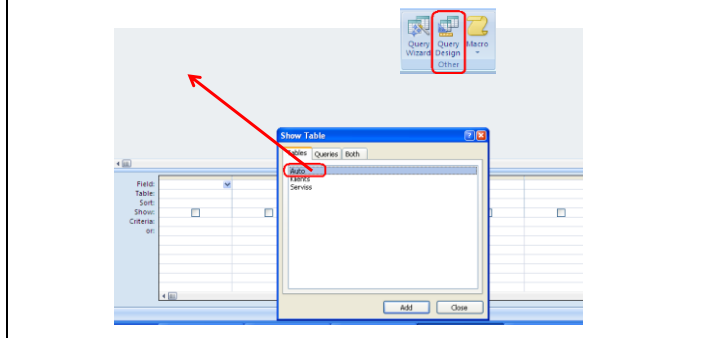
5.uzdevums

Izveidot vaicājumu, izmantojot vaicājumu veidošanas vedni (*Query Wizard*), iekļaujot laukus **Reģistrācijas_Nr**, **Marka**, **Modelis** no tabulas **Auto**. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Pārdotās_mašīnas**.

6.uzdevums

Izveidot vaicājumu, izmantojot vaicājumu veidošanas skatā (*Query Design*), iekļaujot laukus **Reģistrācijas_Nr**, **Marka**, **Modelis**, **Cena** no tabulas **Auto**, kurā tiktu atlasītas Ford automašīnas. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Ford**.

The screenshot shows a database query interface. At the top, a table named 'Auto' is displayed with fields: Registrācijas_Nr, Marka, Modelis, Krasa, Cena, Ekstras, and Klients. Below this, a query grid is shown with columns for Field, Table, Sort, Show, Criteria, and Or. The 'Criteria' column has a red box around the value 'Ford'. A red arrow points from this box to a detailed view of the 'Ford' table below. This detailed view shows columns for Registrācijas Nr, Marka, Modelis, and Cena, with rows for various Ford models like Focus, Fusion, and Taurus.

Patstāvīgais darbs

1. Izveidot vaicājumu, kurā tiktu atlasītas Audi A3 automašīnas. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Audi_A3**.
2. No vaicājuma **Audi_A3** izveidot jaunu vaicājumu, kurā tiktu atlasītas Audi A3 vai A4 automašīnas. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Audi_A3_A4**.
3. Izveidot vaicājumu, kurā tiktu atlasītas automašīnas, kuras ir lētākas par 15000 Ls. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Zem_15000**.
4. Izveidot vaicājumu, kurā tiktu atlasītas automašīnas, kuru cena ir no 13000 līdz 20000 Ls. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **13000_20000**.
5. Izveidot vaicājumu no tabulām **Auto** un **Klienti**, kurā tiktu atlasīti klienti, kuri nopirkuši automašīnu Chevrolet. Norādīt arī pilsētu, kurā klienti dzīvo, sakārtojot pēc pilsētas alfabētiskā secībā. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Chevrolet_Klienti**.

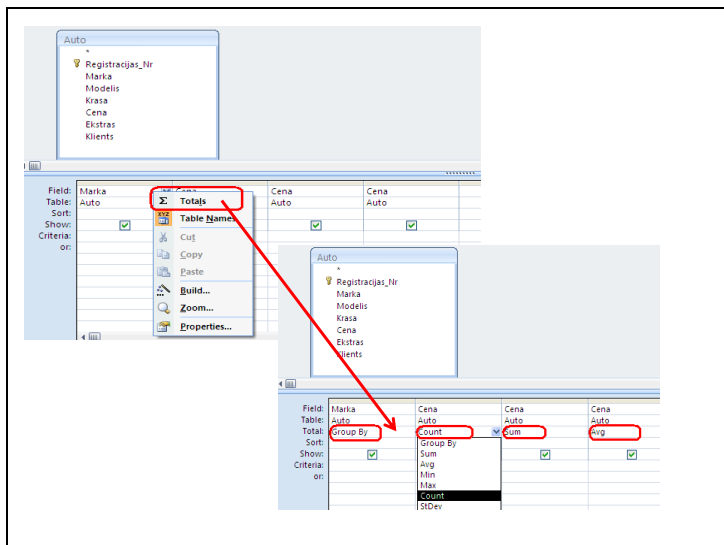
Summēšanas vaicājumi

7.uzdevums

Izveidot vaicājumu, lai varetu apskatīt, cik automašīnas no katras markas pārdotas, par kādu summu un vidējo cenu. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Summēšanas_vaicājums**.

The screenshot shows a query result table with two columns: 'Marka' and 'CountOfCer'. The data is as follows:

Marka	CountOfCer
Audi	3
Chevrolet	3
Ford	5

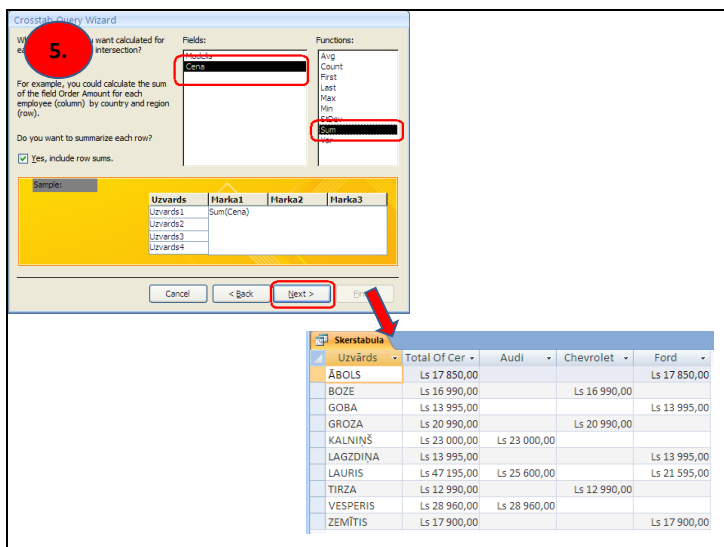
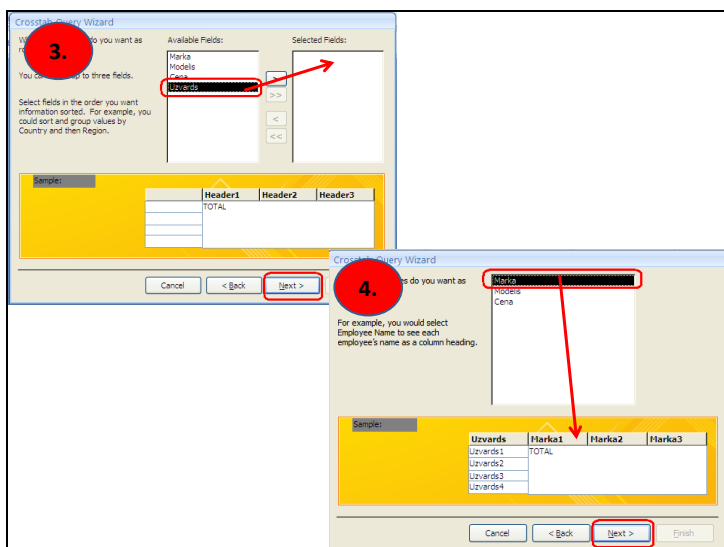
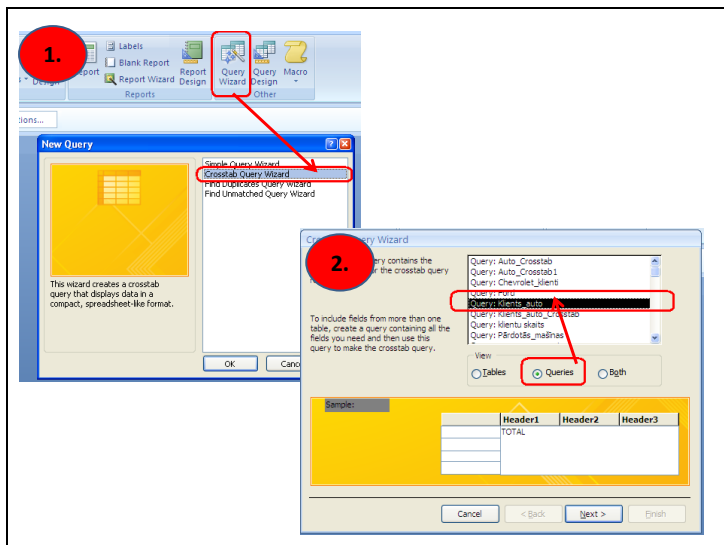
Patstāvīgais darbs

1. Izveidot summēšanas vaicājumu, lai apskatītu, cik klientus ir no Rīgas un cik – no Liepājas. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Klientu_skaits_R_L**.

Šķērstabulas vaicājumi (Crosstab Queries)

8.uzdevums

Izveidot vaicājumu, kurā jābūt laukiem **Marka**, **Modelis** un **Cena** no tabulas **Auto** un **Uzvārds** no tabulas **Klienti**. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **Auto_Klienti**. Izveidoto vaicājumu izmantos šķērstabulas vaicājuma veidošanai.

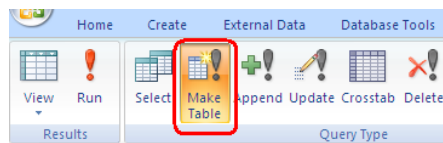

Darbību vaicājumi (Action Queries)

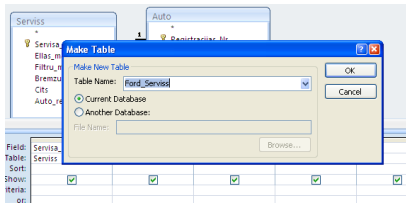
Tabulu veidošanas vaicājums (Make – Table queries)

9.uzdevums

Izveidot ar **Make –Table** vaicājumu **jaunu tabulu** , kurā būtu atlasīti automašīnas **Ford** servisa pakalpojumi. Jaunajai tabulai dot nosaukumu **Ford_Serviss**.

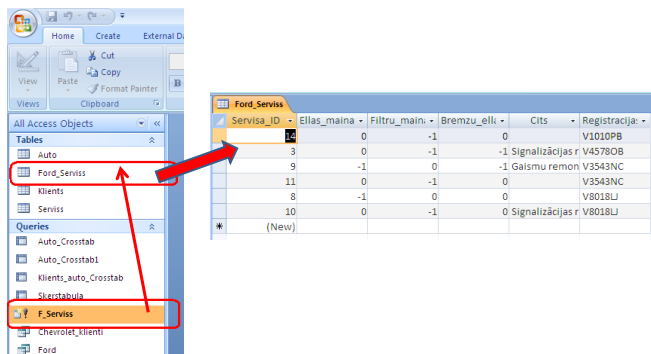

1. Izveidot vaicājumu, kurā ievietot visus laukus no tabulas **Serviss** un **Marka** no tabulas **Auto**.
2. Atlasīt automašīnas **Ford**.
3. Lauku **Marka** paslēpt.
4. Komanda **Make Table**.
5. Ierakstīt jaunās tabulas nosaukumu **Ford_Serviss**.

6. Saglabāt vaicājumu ar nosaukumu **F_Serviss**.
7. Izpilda darbības vaicājumu.

8. Izpildot vaicājumu, tiek izveidota jauna tabula **Ford_Serviss**.

Patstāvīgais darbs

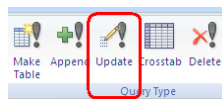
1. Izveidot ar vaicājuma palīdzību **jaunu tabulu**, kurā atlasītas automašīnas **Ford** marka, modelis un cena. Jaunajai tabulai dot nosaukumu **Ford_Cenas**.

Izmaiņu vaicājums (Update Queries)

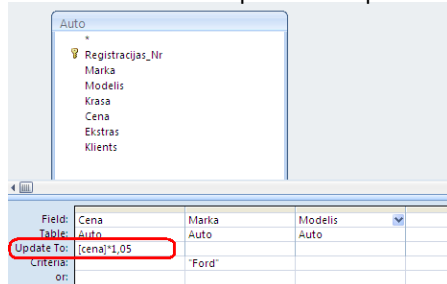
10.uzdevums

Izveidot **Update** vaicājumu, lai palielinātu visām automašīnām **Ford** cenu par 5 %.

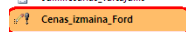
1. Izveidot vaicājumu, kurā ievietot laukus **Marka**, **Modelis** un **Cena** no tabulas **Auto**.
2. Atlasīt automašīnas **Ford**.
3. Komanda **Update**.

4. Rindā **Update To** ieraksta formulu $[cena]*1,05$, t.i., lauka cena vērtības tiks palielinātas par 5 %.

5. Vaicājumu saglabāt ar nosaukumu **Cenas_izmaiņas_Ford**.
6. Izpildīt **Update** vaicājumu un pārbaudīt, vai cenas tabulā **Auto** ir mainījušās.

Dzēšanas vaicājums (Delete Queries)

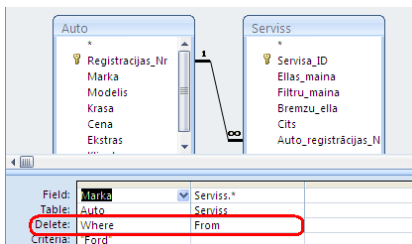
11. uzdevums

Izveidot **Delete** vaicājumu, lai izdzēstu automašīnas **Ford** visus ierakstus par servisa pakalpojumiem tabulā **Serviss**.

1. Izveidot vaicājumu, kurā ievietot visus laukus no tabulas **Serviss** un **Marka** no tabulas **Auto**.
2. Atlasīt automašīnas **Ford**.
3. Komanda **Delete**.

4. Rindā **Delete** laukā **Marka** norāda - **Where**, t.i., izdzēst automašīnas **Ford**, laukā **Serviss** – norāda **From**, t.i., ka dzēšana notiks no tabulas **Serviss**.

5. Dzēšanas vaicājumu saglabāt ar nosaukumu **Dzēst_Ford_Servisu**.
6. Izpildīt **Delete** vaicājumu un pārbaudīt, vai tabulā **Serviss** ir izdzēsti attiecīgie ieraksti.

Servisa_ID	Elļas maina	Filtru maiņa	Bremžu eļļa	Cits	Auto_regist
16	☒	☒	☐	Gaismu remonts	V7632NX
17	☒	☒	☐	Māšinas mazgāšana	V7632NX
18	☐	☒	☒	Signalizācijas remon	V45780B
19	☒	☒	☒	Panela remonts	V23600X
20	☐	☐	☒	Māšinas mazgāšana	V2565NB
21	☒	☒	☒	Gaismu maiņa	V7640OU
22	☒	☐	☒		V2565NB
23	☒	☐	☐		V8018LJ
24	☒	☒	☒	Gaismu remonts	V3543NC
25	☐	☒	☐	Signalizācijas remon	V8018LJ
26	☒	☒	☒		V3543NC
27	☐	☒	☒	Logu tirtāju maiņa	V1234LC
28	☐	☒	☐		V9834LH
					V1010PB

Pēc Delete vaicājuma
Dzēst_Ford_Servisu izpildes

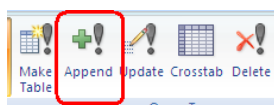
Servisa_ID	Elļas maina	Filtru maiņa	Bremžu eļļa	Cits	Auto_regist
16	☒	☒	☐	Gaismu remonts	V7632NX
17	☒	☒	☐	Māšinas mazgāšana	V7632NX
18	☐	☒	☒	Panela remonts	V23600X
19	☒	☒	☒	Māšinas mazgāšana	V2565NB
20	☐	☐	☒	Gaismu maiņa	V7640OU
21	☒	☒	☒		V2565NB
26	☒	☒	☒		V1234LC
27	☐	☒	☐	Logu tirtāju maiņa	V9834LH

Pievienošanas vaicājums (Append Queries)

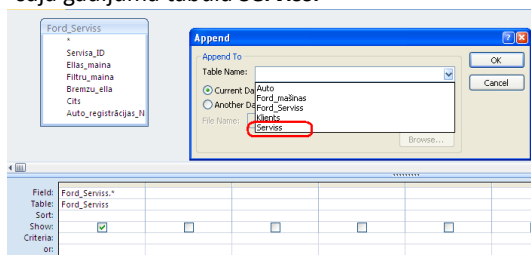
12.uzdevums

Izveidot **Append** vaicājumu, lai pievienotu automašīnas **Ford** visus ierakstus par servisa pakalpojumiem atpakaļ tabulā **Serviss**.

1. Izveidot vaicājumu no tabulas **Ford_Serviss**, pievienojot visus laukus.
2. Komanda **Append**.

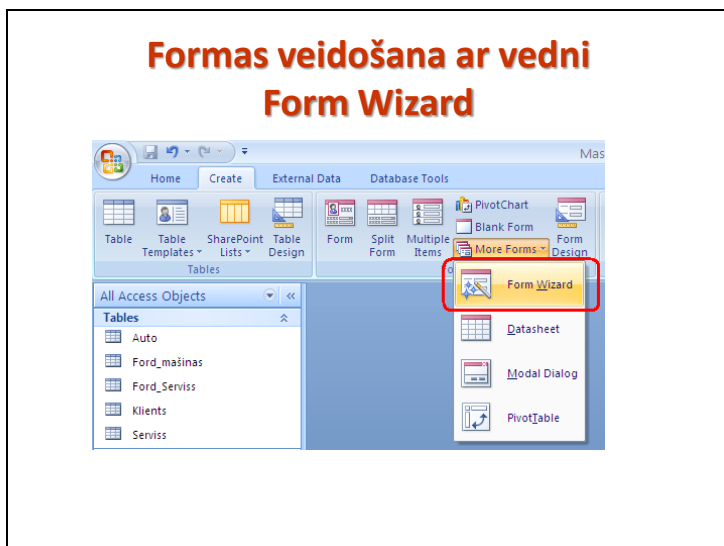

3. Norāda, kurā tabulā ievieto attiecīgos ierakstus, t.i., šajā gadījumā tabulā **Serviss**.

4. Pievienošanas vaicājumu saglabāt ar nosaukumu **Pievienot_Ford_Servisu**.
5. Izpildīt **Append** vaicājumu un pārbaudīt, vai tabulā **Serviss** ir atjaunoti attiecīgie ieraksti.

6.3. Formas veidošana.

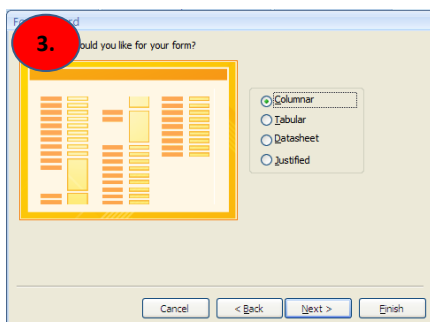

13.uzdevums

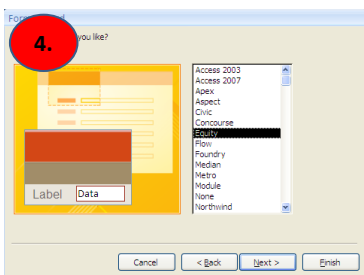
Izveidot datu ievades formu tabulai **Auto**.

1. Atlasi tabulu **Auto**.
2. Pievieno visus tabulas **Auto** laukus.

3. Izvēlas piemērotāko ierakstu attēlošanas veidu.

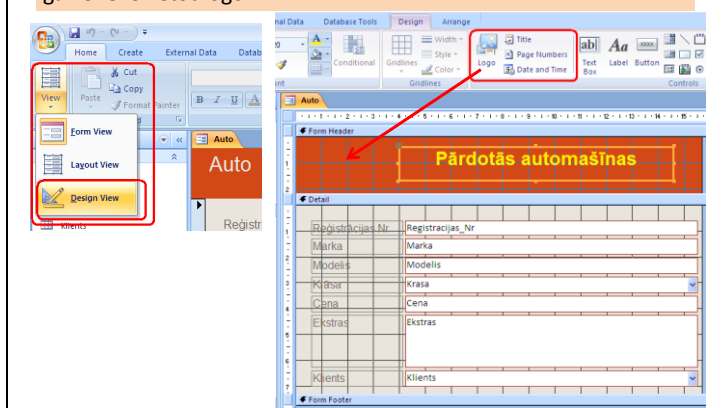
4. Izvēlas formas stilu.

5. Saglabā formu ar nosaukumu **Auto**.

14. uzdevums

Izveidoto formu **Auto** atvērt veidošanas skatā (Design View), pievienot formai virsrakstu **Pārdotās automašīnas** un formas galvenē ievietot logo.

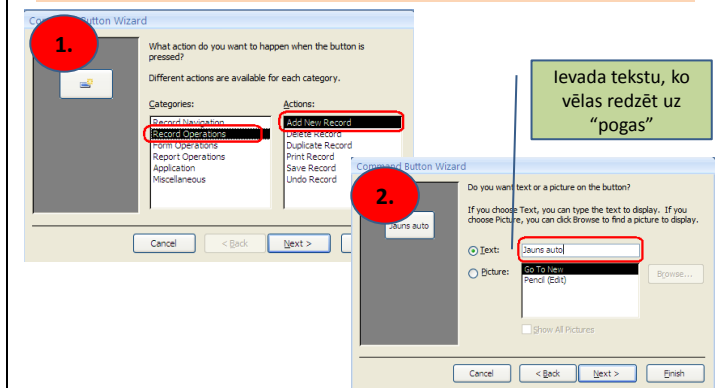

Komandpogu pievienošana formā

Formas veidošanas skatā uzzīmē "pogu" (button). Kad poga ir uzzīmēta, atveras komandpogu veidošanas vednis. Dialoga logā ir jāizvēlas izpildāmā darbība, nospiežot attiecīgo pogu. Sarakstā **Categories** ir norādītas iespējamo darbību grupas, piemēram, darbības ar ierakstiem, formām, pārskatiem u.c. Sarakstā **Action** – izvēlētās grupas darbības.

15. uzdevums

Izveidot "pogu" (button) jauna ieraksta (automašīnas) pievienošanai.

Vedņa pēdējā solī piešķir "pogai" nosaukumu **Jauns auto**.

"Pogas" vizuālo izskatu noformē formatēšanas rīku cilnē.

Pārejot formas datu ievades skatā, pārbauda pogas **Jauns auto** darbību.

Patstāvīgais darbs

1. Izveidot formā **Auto** "pogas" ierakstu navigācijai:

- pāriet uz pirmo ierakstu,
- pāriet uz pēdējo ierakstu,
- pāriet uz nākamo ierakstu,
- pāriet uz iepriekšējo ierakstu.

2. Izveidot "pogu" formas Auto aizvēršanai.

Patstāvīgais darbs

1. Izveidot datu ievades formu (pēc brīvas izvēles) tabulai **Klienti**.
2. Izveidot datu ievades formu tabulai **Serviss**, lai ieraksti tiktu attēloti tabulas veidā (*Datasheet*). Formai dot nosaukumu **Serviss**.
3. Izveidot formu no tabulas **Auto**, iekļaujot laukus **Reģistrācijas_Nr**, **Marka**, **Modelis**. Izvēlēties ierakstu attēlošanas veidu tabulā (*Tabular*). Formai dot nosaukumu **Auto remonts**.

Servisa_ID	Eļļas maiņa	Filtru maiņa	Bremžu eļļa	Cits
16	☒	☒	☐	Gaismu remonts
17	☐	☐	☒	Mašīnas mazgāšana
18	☐	☒	☒	Signālziņas ren Panela remonts

Reģistrācijas Nr	Marka	Modelis
V1010PB	Ford	Focus
V1234LC	Audi	A3
V23600X	Chevrolet	Cobalt

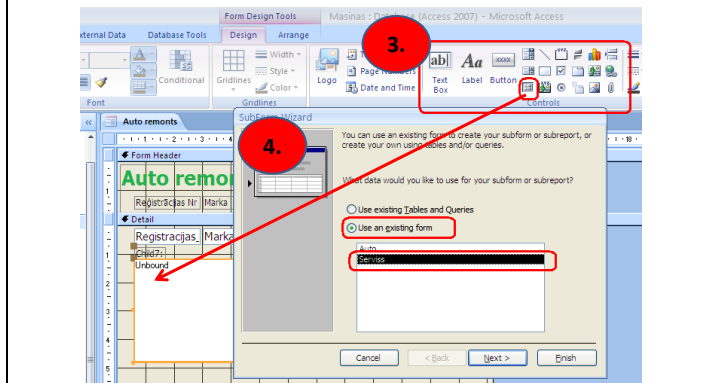
Apakšformu veidošana

16.uzdevums

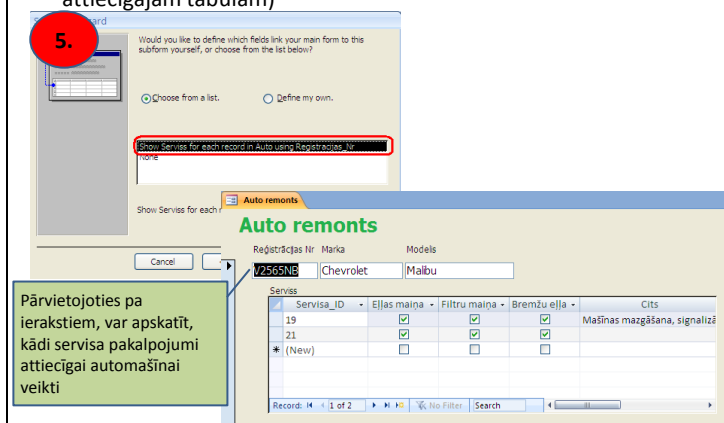
Izveidot formu ar apakšformu, kurā iekļauta informācija par izvēlētajai automašīnai veiktajiem pakalpojumiem. Par pamatformu izmantot formu **Auto remonts**, par apakšformu – formu **Serviss**.

1. Atvērt formu **Auto remonts** veidošanas režīmā.
2. Formas **Auto remonts** īpašībās norāda, ka forma būs **Single form**, t.i., formā būs redzams tikai vienas automašīnas ieraksts.

- No komandpogu cilnes **Controls** jāizvēlas **Subform/Subreport** un formā jāuzzīmē taisnstūrveida rāmis, kurā ievietot apakšformu.
- Kad tas ir izdarīts, atveras apakšformas vednis, kurā norāda, ka apakšformu veido no esošas formas, šajā uzdevumā – no formas **Serviss**.

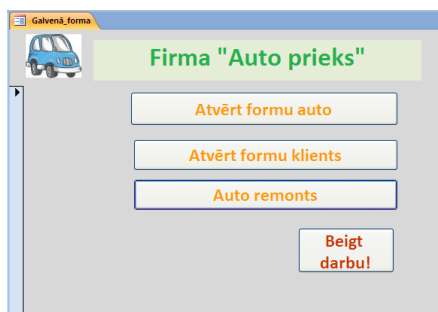

- Nākošajā logā norāda, ka formas **Serviss** ieraksti tiks parādīti atbilstoši formas **Auto remonts** lauka **Reģistrācijas_Nr** vērtībām (iepriekš šis lauks ir izmantots saites definēšanai starp abām attiecīgajām tabulām)

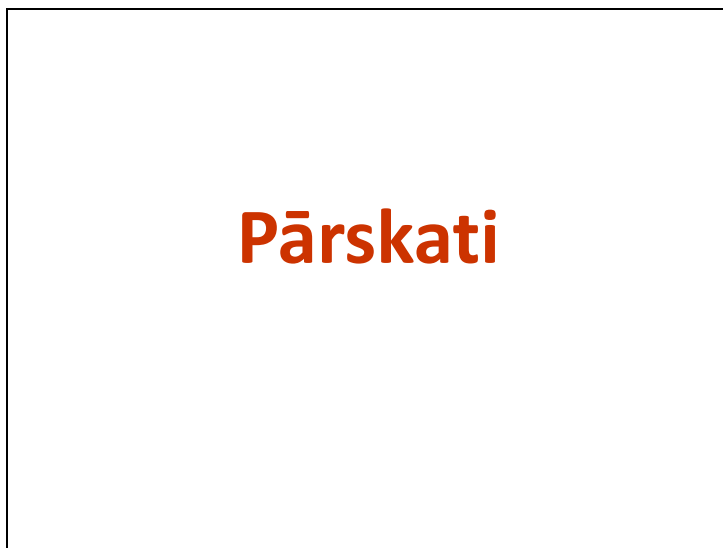
Patstāvīgais darbs

- Izmantojot komandpogas, izveidot DB **Galveno formu** (lai izveidotu galveno formu: *Create/Blank Form*).

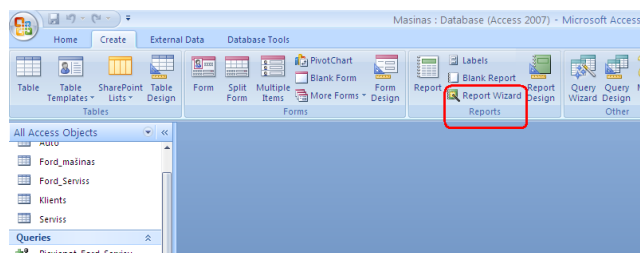

6.4. Pārskatu veidošana.

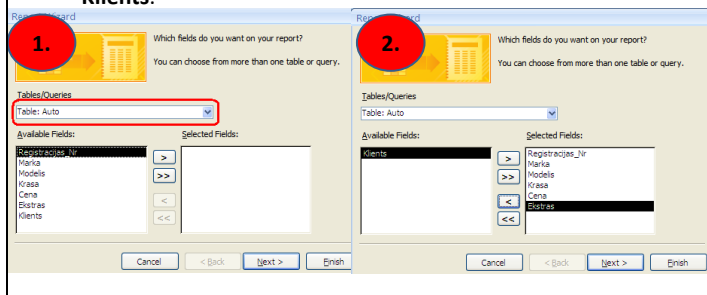
Pārskatu veidošana ar vedni Report Wizard

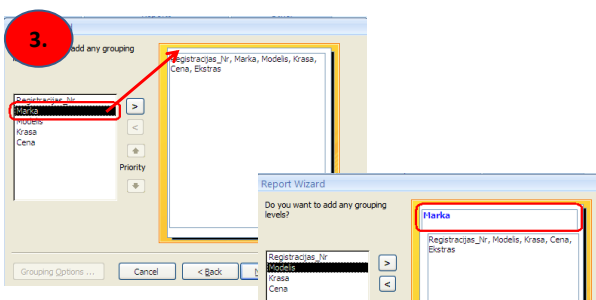
17.uzdevums

Izveidot pārskatu par pārdotajām automašīnām, grupējot datus pēc lauka **Marka**. Pārskatu saglabāt ar nosaukumu **Pārdoto automašīnu saraksts**.

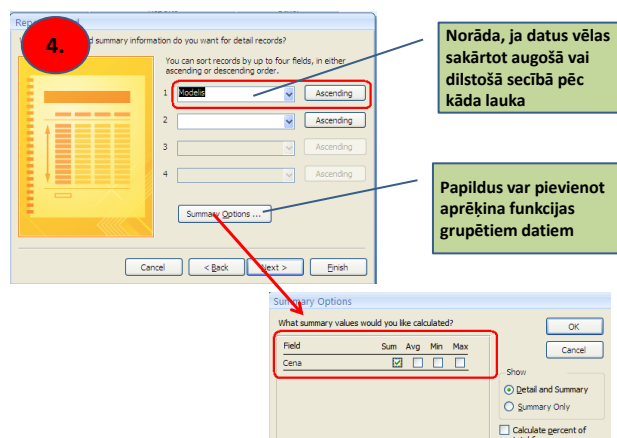
1. Atlasa tabulu **Auto**.
2. Pārskatā iekļauj visus tabulas **Auto** laukus, izņemot lauku **Klients**.

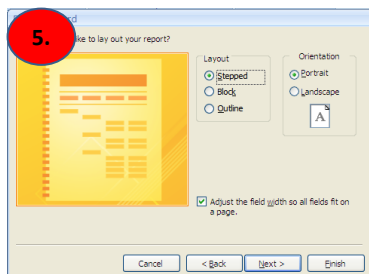
3. Norāda, ka dati tiks grupēti pēc lauka **Marka**.

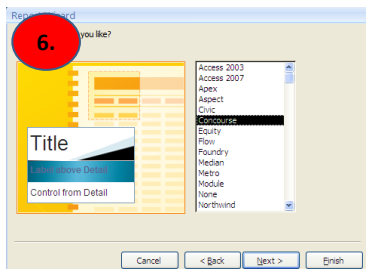
4. Norāda, ka dati tiks sakārtoti alfabēta secībā pēc lauka **Modelis**. Pievieno arī summēšanu pēc cenas.

5. Izvēlas piemērotāko datu izkārtojuma veidu pārskatā, kā arī norāda lapas orientāciju.

6. Izvēlas pārskata stilu.

7. Saglabā pārskatu ar nosaukumu **Pārdoto automašīnu saraksts**.

8. Atverot pārskatu veidošanas režīmā, to iespējams rediģēt.

Pārdoto automašīnu saraksts

Mārka	Modelis	Reģistrācijas Nr	Krāsa	Cena	Ekstras
Audi					
A3	V1234LC	Zaļš	Ls 23 000.00	Gaisa kondicionieris	
A3	V7632NX	Sarkans	Ls 25 600.00	Gaisa kondicionieris, drošības spilve	
A4	V7640OU	Melns	Ls 28 950.00	Drošības spilvens	
Summa				Ls 77 560.00	
Chevrolet					
Cobalt	V2360OX	Zils	Ls 12 990.00	Gaisa kondicionieris	
Impala	V9834LH	Sarkans	Ls 20 990.00		
Malibu	V2552NB	Balts	Ls 19 990.00		
Summa				Ls 50 970.00	
Ford					
Focus	V7642OU	Balts	Ls 15 429.49		
Focus	V1010PB	Balts	Ls 15 429.49		
Fusion	V8018LJ	Zils	Ls 19 679.63	Elektriskais stikla tīrītājs	
Fusion	V4578OB	Melns	Ls 19 734.75	Gaisa kondicionieris	
Taurus	V3543NC	Sarkans	Ls 23 808.49		
Summa				Ls 94 081.84	
Parisam kopā				Ls 222 611.84	

Grupēti dati (indicated by red arrows pointing to the grouped sections)

Pievienots aprēķins (indicated by red arrows pointing to the sum rows)

Patstāvīgais darbs

1. Izveidot pārskatu ar klientu sarakstu, iekļaujot laukus **Uzvārds**, **Vārds**, **Pilsēta** un **Telefons**, sakārtot pēc lauka **Uzvārda** alfabētiskā secībā. Pārskatu saglabāt ar nosaukumu **Klientu saraksts**. Pārskata galvenē ievietot logo.

Klientu saraksts

Uzvārds	Vārds	Pilsēta	Telefons
ĀBOLS	Jānis	Rīga	99886655
BOZE	Roberts	Bauska	4676434
GOBA	Mārtiņš	Kuldīga	3436783
GRŌDA	Jana	Liepāja	9984907

2. Izveidot pārskatu no vaicājuma **Klients_Auto**, grupējot datus pēc lauka **Mārka**. Pārskatu saglabāt ar nosaukumu **Klientu automašīnas**.

Patstāvīgais darbs

3. Izveidot pārskatu par **Ford automašīnām**. Pārskatu noformēt pēc dotā parauga un saglabāt ar nosaukumu **Ford auto**.

Ford automašīnas

Ford automašīnas

Reģistrācijas Nr	V1010PB
Modelis	Focus
Cena	€ 15 429,99
Reģistrācijas Nr	V4578OB
Modelis	Fusion
Cena	€ 19 734,75